

Ny guide ska visa vägen till rätt gravsten

Vad är viktigt att tänka på vid köpet av en gravsten? Sveriges Stenindustriförbunds gravvårdssektion tar nu fram enkel guide som ska svara på de vanligaste frågorna som anhöriga och gravrättsinnehavare ställs inför vid valet av en gravsten.

TEXT **PETER WILLEBRAND** FOTO **ANNA RUT FRIDHOLM**

Minneslund, kistgrav, urngrav, askgravlund, askgravplats eller spridning av aska. Valet av våra vanligaste begravningsformer innebär en handfull alternativ utifrån den avlidnes önskan eller anhörigas beslut.

– Det är mycket att tänka på för någon som hamnar i sådan situation, ofta förknippat med en personlig sorg. Det är heller inte alltid enkelt att förstå vad de olika alternativen innebär. Vi möter ofta en okunskap där vi till exempel får förklara att en minneslund inte är en plats för personliga minnesmärken, säger Magnus Berglund är vd Petterssons Stenhuggeri, ett av Sveriges största stenhuggerier specialiserat på gravstenar.

Företaget producerar drygt 2000 gravstenar årligen vid sin anläggning i Trollhättan.

– Det är förstås inte vår sak att lägga sig i valet av begravningsform, samtidigt vill vi ju att de som vänder sig oss får ett så bra beslutsunderlag som möjligt, och att man får tid att överväga alternativ. Det kan handla om så grundläggande saker som att förstå skillnaden mellan en liggande och stående gravsten och hur man bäst underhåller dem.

MAGNUS BERGLUND lyfter särskilt fram skillnaden mellan en urngrav och askgravlund som ett exempel där många har svårt att förstå de olika förutsättningarna när det kommer till villkoren för gravrätt, skötselansvar och utmärkning.

– Anhöriga har en gravrätt kopplad till urngraven och ansvarar för skötsel och

plantering eller köper skötsel av kyrkogårdsförvaltningen.

– En askgravlund innebär däremot att man saknar gravrätt. Kyrkogårdsförvaltningen sköter området, och inga egna planteringar är tillåtna. Det är mycket vanligt att anhöriga missar att man inte får lämna några personliga hälsningar och minnesmärken vid en askgravlund, säger han.

För en nybliven gravrättsinnehavare finns också en hel del andra parametrar som måste vägas in. Om gravplatsen till exempel ligger långt från det egna hemmet erbjuder ofta kyrkoförvaltningen olika alternativ för underhåll och smyckningar till en kostnad som kan variera.

– Det kan se väldigt olika ut, därför är det alltid bäst att först ta kontakt med den förvaltningen. På vissa kyrkogårdar finns

Utsorterade gravstenar utan gravrättsinnehavare har aktualiserat frågan om återbruk.

även bestämmelser för gravstens utseende och storlek, stående eller liggande etcetera.

KOSTNADEN FÖR EN gravsten är heller inte obetydlig och även där är alternativen många, allt från återbruk till specialbeställningar.

– Det går att se trender på en kyrkogård som återspeglar samhällsförändringarna i stort. Vad vi ser numera är framför allt ökade individuella önskemål med tillhörande utformningar. Det gör det inte mindre angeläget att kontakta för-

valtningen för att få deras godkännande, säger Magnus Berglund.

En annan aspekt av att förankra alla beslut är att anhöriga till den avlidne inte alltid har samma uppfattning om hur en gravplats ska utformas.

– Det kan vara känsloladdade beslut och det finns exempel på långtgående och hårda konflikter som både splittrat familjer och tagits till domstol, säger Magnus Berglund.

Under det senaste året har en arbetsgrupp inom Sveriges Stenindustriförbunds gravvårdssektion arbetat med

att ta fram en enkel guide i ett antal steg med titeln Att tänka på vid köpet av en gravsten!

Under rubriker som Regler för gravplatsen, Välj typ av gravsten, Form & design och Material och utseende samt Leverans och ansvar får gravrättsinnehavaren handgripliga råd som ska underlätta beslutet.

Den kommer att lanseras under hösten. Niklas Gustafsson på Nilssons Stenhuggeri ingår i arbetsgruppen:

– Arbetsnamnet har vi tagit från köksbänkstillverkarnas dokument för att vägleda sina kunder. Hur många punkter det blir i slutändan är inte klart. Tanken är att det ska bli max en dubbelvikt A3-broschyr som enkelt hjälper gravstenkunder och öka förståelsen för vad som är viktigt att tänka på vid beställningen av en gravsten, säger han.

Samtidigt betonar Niklas Gustafsson att begravningslagen sätter ramarna.

– Innan gravstenen ska tillverkas krävs alltid ett godkännande från kyrkogårdsförvaltningen. Många kyrkogårdsförvaltningar kräver även gravrättsinnehavarens påskrift. Även där kan stenföretagen vara behjälpliga. ■